

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Pfv.IV.20.499/2018/4.

A tanács tagjai:

Dr. Baka András a tanács elnöke
Dr. Pataki Árpád előadó bíró
Dr. Kovács Zsuzsanna bíró

A felperesek:

I. rendű
II. rendű

A felperesek képviselője:

Dr. Illés Attila József ügyvéd

Az alperes:

Az alperes képviselője:

K.B.M Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Kiss B. Mihály ügyvéd)

A per tárgya:

Személyiségi jog megsértése

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó felek:

I-II. felperesek

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:

Fővárosi Ítéltábla 1.Pf.20.625/2017/12/II.

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Fővárosi Törvényszék 28.P.20.126/2017/4.

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi az I., II. rendű felpereseket, hogy fizessenek meg 15 napon belül az alperesnek személyenként 31.750 - 31.750 (harmincegyezer-hétszázötven) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

A le nem rótt 200.000 (kétszázezer) forint felülvizsgálati eljárási illetékből az I. és II. rendű felperesek személyenként 100.000 - 100.000 (százezer) forintot kötelesek az államnak megtéríteni, külön felhívásra.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] A II. rendű felperes és az ... között per van folyamatban a Fővárosi Törvényszék Gazdasági Kollégiuma között. Ebben a perben a II. rendű felperes vitatta, hogy az ottani alperessel, illetve az alperesi beavatkozóval kötött szerződéseken, valamint velük fennálló jogviszony során keletkezett különböző okiratokon lévő aláírás jogelődjétől, a jelen per I. rendű felperesétől származik. Az aláírás eredetiségével kapcsolatban büntető eljárás is indult a Budapesti Rendőr-főkapitányságon, ahol ... aláírási mintákat is szolgáltatott.
- [2] A Fővárosi Törvényszék Gazdasági Kollégiuma a 31.G.40.845/2014/94-I. számú végzésével az alperest rendelte ki igazságügyi szakértőként. A meghatározott szakértői feladat annak megállapítása volt, hogy az ottani I. rendű felperes által 58. sorszám alatt csatolt beadvány táblázatában 1-18. sorszám alatt feltüntetett, a BRFK által lefoglalt iratok között fellelhető eredeti aláírással ellátott példányokat vizsgálja meg és állapítsa meg, hogy azokon az aláírás a névtulajdonos ... származik-e. Felhívta egyidejűleg a szakértőt a kirendelő bíróság, hogy ... a vizsgálat elvégzéséhez szükséges összehasonlító írásminta felvételét végezze el.
- [3] Az alperes elkészítette szakvéleményét. Közölte, hogy vizsgálata alapján a sajátosságok egyezésének mennyiségi és minőségi összességére figyelemmel kétséget kizáróan megállapítható, hogy az azonosíthatóan felsorolt banki iratokon két kivétellel az ... nevében készített valamennyi szignó írás az írásmintákat készítő és a mintaként értékelt spontán aláírás-szignókat író ... kézírásai. A szakvélemény 9. oldala 2. bekezdésében a következőket rögzítette: „Mivel a terjedelmes írásminta készítése során ... ügyelt arra, hogy a spontán aláírásoknak megfelelő minőségben és teljes grafikai képpel ne jelenjenek meg mintáiban az azoknak megfelelő teljes grafikai képek, ezért nem tartottam szükségesnek a kirendelő végzésben írtak alapján további minták felvételét, hiszen ugyanúgy nem fogja azokat a grafikai képeket írni, amit már egyszer a hatóság előtt produkált.”

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

- [4] A felperesek keresetükben annak megállapítását kérték a bíróságtól, hogy az alperes a kérdéses mondattal megsértette a becsület és jóhírnév védelméhez fűződő személyiségi jogait. Kérték továbbá,

hogy a bíróság az alperest tiltsa el a további jogsértéstől, valamint kötelezze elégtételadására oly módon, hogy a jogsérelmet orvosló nyilatkozatot közöljön saját költségén a folyamatban lévő gazdasági perben részt vevő személyekkel, beleértve a perben eljáró törvényszéki bíróval és bírósági tisztviselővel is. Kérték kötelezni továbbá az alperest felperesenként 1.000.000 - 1.000.000 forint sérelemdíj megfizetésére is. A kereset indokolása szerint a hivatkozott idézet sértette az I. rendű felperes becsületét és jóhírnevét, illetve a II. rendű felperes jóhírnevét. A felperesek szerint a hivatkozott kijelentés tényként állítja azt, hogy az I. rendű felperes - és ezzel a II. rendű felperes is - szándékosan hamis bizonyítékot szolgáltatott, illetve szándékosan hamis bizonyítékra hivatkozik. A felperesek szerint az alperes feladata az adott aláírások, adott személytől való származásának megállapítása volt és nem az, hogy a felperesek társadalmi megítélését hátrányosan befolyásolja, vagy róluk olyan valótlan tényt állítson, amely őket súlyosan sérti.

- [5] Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte. Álláspontja szerint valótlan tényállításokat nem tett, személyiségi jogsértést nem követett el, csupán a mindenki számára tapasztalható objektív dolgokat írta le. A kifogásolt szövegben foglaltak a vizsgálata alapján látottak és tapasztaltak alapján kerültek rögzítésre, a leírtakból hamis bizonyíték szolgáltatásra következtetést nem lehet levonni. Teljes képtelenségnek minősítette, hogy a leírtakból a felperesek magukra nézve bűncselekmény megvalósítását vizionálják, előadta, hogy valamely aláírásban lévő grafikai variáció senki becsületét és társadalmi megítélését hátrányosan nem befolyásolják.

Az első- és másodfokú ítélet

- [6] Az elsőfokú bíróság a felperesek keresetét elutasította és őket perköltség megfizetésére kötelezte. Rögzítette, hogy az alperes által készített szakértői vélemény rendeltetése az, hogy a peres eljárásban az igazság felderítését, a jogok érvényesítését előmozdítsa. Ha a felperesek a gazdasági perben vitatják a szakvélemény helytállóságát, akkor abban az adott eljárásban érvelhetnek a szakvélemény megalapozatlansága mellett. Az ott eljáró bíróságnak van kizárólagos hatásköre annak eldöntésére, hogy az alperes által készített szakvéleményt a bizonyítás anyagává teszi-e, vagy kizárja a bizonyítékok sorából. Nem megengedhető az, hogy a felperesek nem rendeltetésszerű módon, hanem egy másik polgári peres eljárás útján hozandó ítélettel kívánják rákényszeríteni a másik per bíróságát arra, hogy a szakvéleményt a bizonyítékok köréből kizárja. Az elsőfokú bíróság szerint mindez nyilvánvalóan rendeltetéssellenes joggyakorlásnak, a személyiségi jogvédelem eszközeivel való visszaélésnek minősül.
- [7] Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint egyébként is erősebb

társadalmi érdek fűződik a jogviták eldöntéséhez, az igazság kiderítéséhez, mint az egyes perbeli szereplők személyiségi jogvédelméhez. Ebből következően hatósági eljárásokban, polgári perekben a szakértők, a tanúk a lehető leghamarabban fejezhetik ki magukat, nyilatkozatuk túlzásainak jogilag egyetlen akadálya a hamis szakvéleményadás, illetve a hamis tanúzás, azaz az általuk ismert tények szándékos elhallgatása, illetve hamis tények szándékos állítása. Az elsőfokú bíróság szerint erre a felperesek a jelen eljárásban nem hivatkoztak. Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy az alperes szakvéleménye idézett részében is tárgyilagos hangvétellű, indokolatlanul sértő kijelentés nincs benne, a becsület megsértésére nem alkalmas. Az alperes szakvéleményét egy polgári perben terjesztette elő, amelyben az ellenérdekű fél nyilvánvalóan az aláírás eredetiségét állította, ezért az alperesekről alkotott véleménye, a szakvélemény alapján nem változhatott. Az eljáró bíró és bírósági tisztviselő nem állhat személyes kapcsolatban a peres felek egyikével sem, közöttük közjogi kapcsolat van, ezen belül a felperes perbeli igényének minősítése nem azonos azzal, hogy egyébként milyen kép alakulhat ki a bíróban a jelen per felpereseiről, miután ez utóbbit semmilyen módon nem juttathatja kifejezésre. A szakvélemény tehát nem hathatott hátrányosan a felperesek társadalmi elismertségére. Ez pedig kizárja a jóhírnév megsértésének megállapítását.

- [8] Mindezen indokok alapján az elsőfokú bíróság a keresetet elutasította. Miután az elsőfokú bíróság úgy ítélte meg, hogy a felperesek jogait rendeltetésellenesen gyakorolták, mellőzte az I. rendű felperes személyes meghallgatását, továbbá a felperesek által indítványozott tanúk kihallgatását is, mert azoknak álláspontja szerint ténybeli jelentősége nem lett volna.
- [9] Az I-II. rendű felperesek fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta és az I-II. rendű felpereseket perköltség megfizetésére, valamint a le nem rótt illeték megtérítésére kötelezte. A jogerős ítélet indokolása szerint az elsőfokú bíróság a bizonyítékokat megfelelően értékelte és mérlegelte, mind a döntés, mind pedig annak indokolása megalapozott volt. Megállapította azt is, hogy az elsőfokú bíróság lényeges eljárási szabályt nem sértett, a megalapozott döntéshez szükséges bizonyítékok rendelkezésre álltak, ezért az ítélet hatályon kívül helyezését megalapozó ok nem merült fel. A jogerős ítélet álláspontja szerint az alperes szakértői véleménye a felperesekre nézve jóhírnév megsértésre alkalmas tényállítást nem tartalmaz. A jogerős ítélet is arra az álláspontra helyezkedett, hogy az alperes szakmai véleményt fejtett ki akkor, amikor rögzítette, hogy feladata ellátásához további írásminták beszerzése szükségtelen, ennek indokát adta. Ezen véleménye kifogásolt részében hamisításra, vagy hamis bizonyítékra való utalás nincs. Kiemelte a másodfokú bíróság, hogy nem képezheti a kialakult bírói gyakorlat szerint a személyiségi jog per tárgyát a szakértői véleményben tett megállapítások helyességének megítélése,

személyiségi jogi jogsértés csak a szakértői megbízás kereteit meghaladó, önkényes és indokolatlan értékítéletek, a véleményadás keretein túlmutató magatartás valósíthat meg, ilyen azonban a jelen esetben nem történt. A jogerős ítélet szerint a per tényleges tárgyához képest megalapozottan mellőzte az elsőfokú bíróság az I. rendű felperes személyes meghallgatását, valamint a megjelölt tanúk kihallgatását.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [10] A jogerős ítélet ellen az I-II. rendű felperesek terjesztettek elő felülvizsgálati kérelmet, amelyben kérték a jogerős ítéletnek az elsőfokú ítéletre is kiterjedő hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását. A felperesek igényt tartottak a felülvizsgálati eljárás költségeire is.
- [11] A kérelemben előadták, hogy a jogerős ítélet érdemben nem indokolta meg döntését, nem indokolta meg a felperesek bizonyítási indítványainak elutasítását, nem indokolta meg tehát, hogy az I. rendű felperes személyes meghallgatását miért nem tartotta szükségesnek, a meghallgatni kért szakértő tanú(k) meghallgatását miért nem foganatosította. A kérelem előadása szerint ... igazságügyi szakértő a büntetőeljárásban készített szakvéleményében érdemi megállapításokat tett és nem utalt arra, hogy a felperes bármikor megtévesztő magatartást tanúsított volna. A felperesek szerint a kifogásolt kitételek alkalmasak voltak a felperesek lejáratosára, önkényes megállapítást tartalmaztak, amellyel túllépte a szakvélemény kereteit és ezáltal súlyos jogsértést követett el az alperes, miután önkényes, indokolatlan értékítéletet fogalmazott meg.
- [12] Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában fenntartását kérte és perköltséget igényelt. Előadta, hogy a jelen perben meg nem hallgatott másik igazságügyi szakértő (...) szakértő sem helyezkedett az övével ellentétes álláspontra. Az alperes előadta, hogy jogszerűen készítette el szakvéleményét, amelynek keretein belül maradt, az általa megalkotott vélemény nem volt sem önkényes, sem indokolatlan.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [13] A Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.
- [14] A Pp. 275. § (1) bekezdése értelmében a felülvizsgálati eljárásban bizonyítás felvételének helye nincs. A Kúria a felülvizsgálati kérelem elbírálása során a rendelkezésre álló iratok alapján dönt. A 275.§.(2) bek. szerint a Kúria a jogerős határozatot csak a felülvizsgálati kérelem és a csatlakozó felülvizsgálati kérelem

keretei között vizsgálhatja felül. A felülvizsgálati eljárásban általánosan érvényesül a felülmérlegelés tilalma. Ez azt jelenti, hogy nincs helye a bizonyítékok egybevetésének és értékelésének. Ez alól szigorú kivételt csak az jelent, ha a korábbi mérlegelés kirívóan okszerűtlen, nyilvánvalóan iratellenes, vagy ellentétes a logika alapvető szabályaival. Ilyen körülményt a jelen esetben a Kúria nem észlelt.

- [15] A Pp. 206. § (1) bekezdése értelmében a bíróság a tényállást a felek előadása és a bizonyítási eljárás során felmerült bizonyítékok egybevetése alapján állapítja meg; a bizonyítékokat a maguk összességében értékeli és meggyőződése szerint bírálja el. A 221. § (1) bekezdése szerint az ítélet indokolásában röviden elő kell adni a bíróság által megállapított tényállást, az arra vonatkozó bizonyítékok megjelölésével, hivatkozni kell azokra a jogszabályokra, amelyeken a bíróság ítélete alapszik. Meg kell röviden említeni azokat a körülményeket, amelyeket a bíróság a bizonyítékok mérlegelésénél irányadónak vett, végül utalni kell azokra az okokra, amelyek miatt a bíróság valamelyik tény nem talált bizonyítottnak, vagy amelyek miatt a felajánlott bizonyítást mellőzte.
- [16] A Kúria álláspontja szerint nem történt az eljárás bíróságok részéről olyan eljárási szabálysértés, amely a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését indokolná. A jogerős ítélet a döntését érdemben, ha röviden is, megindokolta.
- [17] A jelen perben alapvetően jogkérdésről kellett a bíróságnak állást foglalnia. Azt kellett megítélni, hogy az alperes által készített szakvéleménynek a per tárgyává tett mondatai sértették-e az I. rendű felperes jóhírnevét, vagy becsületét, illetve a II. rendű felperes jóhírnevét. Ez olyan jogi kérdés, amely önmagában nem igényli tanúk meghallgatását, de még az I. rendű felperes külön személyes meghallgatását sem. Nem sértettek tehát jogszabályt az eljárás bíróságok, amikor ezen bizonyítást mellőzték.
- [18] A Ptk. 2:42. § (2) bekezdése szerint az emberi méltóságot és az abból fakadó személyiségi jogokat mindenki köteles tiszteletben tartani. A személyiségi jogok e törvény védelme alatt állnak. A 2:43. § d) pontja szerint a személyiségi jogok sérelmét jelenti különösen a becsület és a jóhírnév megsértése. A 2:45. § (1) bekezdése szerint a becsület megsértését jelenti különösen a más személy társadalmi megítélésének hátrányos befolyásolására alkalmas, kifejezőmódjában indokolatlanul bántó véleménynyilvánítás. A (2) bekezdés szerint a jóhírnév megsértését jelenti különösen, ha valaki más személyre vonatkozó, és e személyt sértő, valótlan tény állít vagy híresztel, vagy valós tény hamis színben tüntet fel.
- [19] A jogerős ítélet helyesen idézte meg a bírói gyakorlatot abban a körben, hogy a következetes és egyértelmű gyakorlat szerint egy szakértői véleményben csak akkor lehet személyiségi jogot sérteni, ha az abban írtak a megbízás kereteit meghaladják, önkényes és indokolatlan értékítéletnek minősülnek és túlmutat a véleményadás

keretein. A jelen esetben a perben kifogásolt kitételek esetében ez nem volt megállapítható.

- [20] A Kúria rögzíteni kívánja azt, hogy az ugyancsak következetes gyakorlat értelmében a személyiségi jogok a jogrendszerben elfoglalt helyüknél, szerepüknél fogva nem szolgálhatnak bármely más jogterületre tartozó jogvita eldöntésére, de még véleményezésére sem. Nem lehet személyiségi jogi per címén „árnyékpert” folytatni, más perben beszerzett bizonyítékok értékelését kérni. Az alperes által készített szakvéleményt alapvetően az a bíróság jogosult értékelni és megítélni, aki a szakértőt kirendelte. Ettől eltérő gyakorlat bevezetése a perek megkettőzésére, indokolatlan párhuzamosságokra vezetne, amelyet a bírói gyakorlat egyértelműen nem fogad el.
- [21] Fontos azt is hangsúlyozni, hogy a kifogásolt kitételek értékelésénél nem a felperesek szubjektív sértettségérzéséből kell kiindulni, hanem a bíróságnak egyfajta külső objektív szemléletmódot kell alkalmaznia figyelemmel az általános személyiségi jogi perekben is alkalmazott Legfelsőbb Bíróság PK 12. számú állásfoglalásra is, amely szerint a kifogásolt közlések megítélésénél tekintettel kell lenni a társadalmilag kialakult közfelfogásra is. Helyesen ítélte meg a jogerős ítélet azt, hogy a jelen esetben a kifogásolt kitételek kifejezőmódjukban semmiképpen sem tekinthetők indokolatlanul bántónak, sértőnek vagy megalázónak, márpedig ennek hiányában a vélemény nem sért személyiségi jogot. Egyértelmű ugyanis a Kúria szerint az, hogy a perbeli megállapítások egyértelműen a szakértő szakmai állásfoglalását, azaz véleményét tartalmazzák.
- [22] Mindezekre figyelemmel a Kúria az érdemben helytálló jogerős ítéletet hatályában fenntartotta.

Az alkalmazott jogszabályok és az alkalmazott joggyakorlat

- [23] Ptk. 2:42. §, 2:43. § d) pont, 2:45. § (1) és (2) bekezdés, Pp. 78. § (1) bekezdés, 206. § (1), 221. § (1) bekezdés, 275. § (3) bekezdés.

Záró rész

- [24] A Kúria a felperesek felülvizsgálati kérelmét tárgyaláson kívül bírálta el. A felperesek pervesztesek lettek, ezért kötelesek megfizetni az alperes részére a felülvizsgálati eljárási költséget, továbbá az államnak megtéríteni a le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket.

Budapest, 2019. június 12.

Dr. Baka András s.k. a tanács elnöke, Dr. Pataki Árpád s.k. előadó

bíró, Dr. Kovács Zsuzsanna s.k. bíró

A kiadmány hitelével:

S.K.

bírósági ügyintéző